

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 124/2020-13

Ústavný súd Slovenskej republiky neverejnou zasadnutím 2. apríla 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho, zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Petra Molnára (sudca spravodajca) prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátkou JUDr. Barborou Roštárovou, Radničné námestie 1, Pezinok, vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 39 P 142/2018 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. novembra 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej

advokátkou JUDr. Barborou Roštárovou, Radničné námestie 1, Pezinok, vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 39 P 142/2018 (ďalej len „napadnuté konanie“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka (matka maloletých detí) podala 23. mája 2018 okresnému súdu návrh na úpravu rodičovských práv a povinností – zvýšenie výživného a úpravu styku rodičov s maloletými deťmi. V novembri 2018 okresný súd nariadil výsluch účastníkov konania a určil deň prvého pojednávania vo veci na 31. január 2019. Z technických dôvodov na strane okresného súdu a z dôvodu účasti otca maloletých detí na kongrese bolo pojednávanie pôvodne nariadené na 31. január 2019 odročené na 23. máj 2019. Okresný súd na pojednávaní 23. mája 2019 po prednesoch právnych zástupcov účastníkov konania a vyjadrení otca vykonal listinné dôkazy a následne odročil pojednávanie na 19. september 2019 s tým, že budú vypočutí rodičia maloletých detí a bude vykonané dokazovanie predložením listín. Okresný súd na pojednávaní 19. septembra 2019 oboznámil obsah spisu od posledného pojednávania a z dôvodu, že k termínu pojednávania neboli predložené zo strany právneho zástupcu matky listiny, na ktorých predloženie (aktualizáciu) bola vyzvaná, a neboli predložené listiny doručené súdu 30. augusta 2019 právny zástupcom otca, odročil pojednávanie na 4. február 2020.

3. Sťažovateľka doručila sťažnosť na prieťahy v konaní predsedovi okresného súdu 5. februára 2019 a predsedovi Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) 25. marca 2019, pričom obe sťažnosti boli vyhodnotené ako nedôvodné. Podaním z 31. mája 2019 žiadala sťažovateľka Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) o preskúmanie postupu predsedu krajského súdu pri vybavovaní jej sťažnosti. Z odpovede riaditeľa odboru dohľadu nad súdnictvom ministerstva vyplýva, že prešetrenie vybavenia sťažnosti predsedom krajského súdu je konečné a nie je proti nemu prípustný ďalší opravný prostriedok.

4. Podľa názoru sťažovateľky došlo v napadnutom konaní k porušeniu označených základných práv podľa ústavy a práva podľa dohovoru opakovanou neefektívnou činnosťou súdu, ktorá konanie „*neúmerne predlžuje*“. Sťažovateľka pritom zdôrazňuje, že sama k prieťahom v konaní vlastným správaním neprispela, zdôraznila význam predmetu konania, ako i skutočnosť, že predmetná vec nie je podľa nej skutkovo či právne zložitá, a jediným faktorom, ktorý by mohol ovplyvniť v negatívnom zmysle postup konania, je to, že otec maloletých detí je cudzinec.

5. Na základe argumentácie uvedenej v ústavnej sťažnosti sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po jej prijatí na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na spravodlivé prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 39 P/142/2018 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 39 P/142/2018 sa prikazuje konať bez zbytočných prieťahov.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadostučinenie v sume 2 000.- €, ktoré je Okresný súd Bratislava III povinný zaplatiť jej do dvoch mesiacov od doručenia nálezu.

4. Okresný súd Bratislava III je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy právneho zastúpenia v sume 346,42 Eur € na účet jej právneho zástupcu do 2 mesiacov od doručenia nálezu.“

II.

Relevantná právna úprava

6. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

9. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov...

10. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

11. Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

12. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,

b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,

c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,

- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

III.

Ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a samotné posúdenie veci ústavným súdom

13. Sťažovateľka namieta, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 39 P 142/2018 došlo k porušeniu jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

14. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98).

15. Zo samotnej ústavnej sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že okresný súd v namietanom konaní postupuje v zásade plynulo a jeho konanie nie je poznamenané nečinnosťou, avšak ústavný súd dáva za pravdu sťažovateľke, že jeho činnosť by mala byť efektívnejšia. V súvislosti s týmto zistením ústavný súd však poukazuje na svoju judikatúru, z ktorej vyplýva, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. II. ÚS 57/01, I. ÚS 48/03, III. ÚS 59/05). Pojem „zbytočné prietahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý treba vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého štátneho orgánu nemusí vyznačovať takými významnými prietahmi, ktoré by

bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 63/00).

16. Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že charakter postupu všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavnú sťažnosť spravidla, tak ako v prípade sťažovateľky, odmietne ako zjavne neopodstatnenú (napr. I. ÚS 41/01, I. ÚS 57/01, III. ÚS 59/05).

17. V súvislosti s namietaným porušením základného práva na súdnu ochranu ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka svoj návrh na vyslovenie porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy postupom okresného súdu v napadnutom konaní špecificky neodôvodňuje, pričom z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že ho zakladá na tých istých dôvodoch, na základe ktorých sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

18. V nadväznosti na túto skutočnosť ústavný súd konštatuje, že v systematike ústavy sú primeraná celková dĺžka, rýchlosť, plynulosť a efektívnosť súdneho konania obsahom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, a nie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu prerokovanie veci bez zbytočných prietahov nespadá pod ochranu čl. 46 ods. 1 ústavy, pokiaľ namietané porušenie tohto základného práva nedosahuje takú intenzitu, že s ohľadom aj na ďalšie konkrétne okolnosti daného prípadu by bolo možné uvažovať o odmietnutí spravodlivosti (napr. IV. ÚS 242/07).

19. Ústavný súd, vychádzajúc zo samotnej ústavnej sťažnosti a z jej príloh konštatoval, že v danom prípade nezistil nedostatky v doterajšom postupe okresného súdu v napadnutom konaní, na základe ktorých by bolo možné uvažovať o odmietnutí spravodlivosti, a teda aj o vyslovení porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy po prípadnom prijatí tejto časti ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie.

20. Na tomto základe ústavný súd, prihliadnuc na charakter napadnutého konania i konkrétne okolnosti veci, ústavnú sťažnosť sťažovateľky po predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

21. Po odmietnutí ústavnej sťažnosti bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky.

22. Nad rámec odôvodnenia tohto rozhodnutia ústavný súd považuje za potrebné uviesť, že v prípade, ak by okresný súd v ďalšom období v napadnutom konaní nepostupoval plynulo, resp. efektívne, sťažovateľke nič nebráni v tom, aby sa opätovne obrátila na ústavný súd s ústavnou sťažnosťou, ktorou bude namietat' porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. apríla 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu